

Sundhedsministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: SUMKGE
Koordineret med:
Sagsnr.: 2108635
Dok. nr.: 1735779
Dato: 18-05-2021

Samlenotat vedrørende Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne ved Verdenssundhedsforsamlingens 74. samling, KOM (2021) 233 endelig

Kopi oversendes til Folketingets Sundhedsudvalg

1. Forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne ved Verdenssundhedsforsamlingen 74. samling, KOM (2021) 233 endelig
- Vedtagelse

1. Forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne ved Verdenssundhedsforsamlingen 74. samling, KOM (2021) 233 endelig

Vedtagelse

OPDATERET NOTAT

1. Resume

Forslaget vedrører fastlæggelsen af den holdning, der skal indtages på Den Europæiske Unions vegne ved den kommende Verdenssundhedsforsamling i WHO i forbindelse med den forventede vedtagelse af en beslutning om den nærmere proces for etablering af en international traktat (rammekonvention) med forankring i WHO om bekæmpelse af pandemier.

Med forslaget lægger Kommissionen op til, at EU og medlemslandene skal arbejde for, at Den Europæiske Union får mulighed for at deltage i forhandlingsprocessen og for at tiltræde en kommende rammekonvention som en regional organisation for økonomisk integration.

Regeringen lægger op til, at Danmark støtter etableringen af en pandemitraktat med forankring i WHO som den ledende globale aktør på sundhedsområdet. En traktat vurderes at kunne bidrage væsentligt til at sætte politisk retning, styrke det multilaterale samarbejde på sundhedsområdet og mobilisere ressourcer til et område, hvor der er behov for en stærkere global indsats. Regeringen kan i den forbindelse støtte forslaget om at give Unionen mulighed for at deltage i forhandlingerne og tiltræde en kommende traktat.

2. Baggrund

Formanden for Det Europæiske Råd (DER) fremlagde i efteråret 2020 en idé om etablering af en international traktat om pandemier forankret i WHO med det formål at forebygge og sikre bedre håndtering af pandemier.

Forslaget blev senest drøftet ved DER i februar i år, hvor det af konklusionerne fremgår, at EU vil fremme den globale sundhedssikkerhed, bl.a. ved at styrke WHO og arbejde hen imod en international pandemitraktat.

WHO's generaldirektør støtter forslaget, ligesom en tværregional gruppe af 25 lande har udtrykt opbakning til forslaget via en erklæring, heriblandt Tyskland, Frankrig, Spanien, Grækenland, Italien, Rumænien, Holland, Portugal, UK, Sydkorea, Chile og Norge. USA har hidtil været tøvende og har senest givet udtryk for, at USA ikke ønsker at påbegynde forhandlinger om en pandemitraktat allerede på nuværende tidspunkt. USA er bekymret for, at forhandlinger om et ny traktat kan føre til en længere proces, som ikke tackler de presserende ændringer, der er brug for med henblik på at forberede verden på fremtidige sundhedstrusler og pandemier.

Som opfølgning på en beslutning på Verdenssundhedsforsamlingen i maj 2020 igangsatte WHO's generaldirektør en uafhængig evaluering af den WHO-ledede internationale håndtering af COVID-19. Evalueringen skal danne grundlag for anbefalinger til en styrkelse af den globale kapacitet til håndtering af pandemier og herunder til en styrkelse af WHO's indsats. Resultaterne af evalueringsarbejdet, som foregår i forskellige spor, vil foreligge op til Verdenssundhedsforsamlingen den 24. maj til 1. juni 2021. Det er i forventningen, at evalueringen blandt andet vil indeholde anbefalinger til traktatforslaget.

Formålet med en pandemitraktat vil være at bygge videre på de erfaringer, verdenssamfundet har draget af COVID-19 pandemien og opbygge en robust politisk ramme, der forpligter medlemslandene til globalt samarbejde om sundhedssikkerhed. En traktat vil således danne en juridisk bindende ramme for at kunne opstille principper, prioriteter og mål for et samarbejde om et globalt pandemiberedskab.

Verdenssundhedsforsamlingen forventes i maj 2021 at vedtage en procesbeslutning, der igangsætter en mellemstatslig proces om etablering af et internationalt bindende instrument til forbedring af globalt beredskab og indsats ved fremtidige pandemier og andre sundhedskriser til vedtagelse i starten af 2022 eller snarest derefter. Konkret ventes det, at det vil blive besluttet at arbejde frem mod en pandemitraktat i form af en såkaldt rammekonvention med forankring i WHO.

Traktaten vil være baseret på artikel 19 i WHO's forfatning og vil derfor kunne vedtages med to-tredjedeles flertal i Verdenssundhedsforsamlingen. I henhold til artikel 19 har Verdenssundhedsforsamlingen myndighed til at forhandle og vedtage traktater for de emner, som hører under WHO's kompetence. En traktat skal forhandles af alle 194 medlemslande i WHO, og det er op til det enkelte medlemsland at bestemme, hvorvidt man vil tilslutte sig traktaten.

3. Formål og indhold

Kommissionen har på den baggrund fremsat forslag til rådsafgørelse, der fastsætter at Den Europæiske Union støtter igangsættelsen af en proces med henblik på etablering af en rammekonvention om pandemiberedskab og -respons, og at Unionen skal have mulighed for at deltage som kontraherende part i en sådan konvention.

Der lægges endvidere op til, at den kommende procesbeslutning ved Verdenssundhedsforsamlingen skal give Unionen mulighed for at deltage i forhandlingsprocessen med henblik på Unionens eventuelle tiltrædelse af en kommende konvention som en regional organisation for økonomisk integration.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktatens artikel 168 (folkesundhed), stk. 3 og 5, sammenholdt med artikel 218 (indgåelse af aftaler med tredjelande og internationale organisationer), stk. 9.

Af artikel Traktatens artikel 168, stk. 7 fremgår det, at Unionens indsats skal respektere medlemsstaternes ansvar for udformningen af deres sundhedspolitik samt for organisation og levering af sundhedstjenesteydelser og behandling på sundhedsområdet.

Da sundhedsområdet således hovedsageligt falder under EU-medlemslandenes kompetence, vil der i relation til en kommende konvention være tale om blandet kompetence. Ud over sundhedsområdet er det muligt, at en kommende konvention vil berøre andre politikområder, som er reguleret på EU-niveau, herunder handel, fri bevægelighed, det indre marked, databeskyttelse, udviklings samarbejde mv.

Hvis Kommissionen skal have bemyndigelse til at forhandle på medlemslandenes vegne, vil det forventeligt kræve, at Rådet vedtager forhandlingsdirektiv med henblik på, at EU forhandler traktatindholdet på vegne af EU27. Rådets juridiske tjeneste (RJT) har i den forbindelse oplyst, at forslaget ikke giver Kommissionen bemyndigelse til at forhandle på EU's vegne. Det vil Rådet skulle træffe beslutning om på et senere tidspunkt på baggrund af Traktatens artikel 218(3).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig i forbindelse med forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen henviser til Artikel 168 i traktaten, der vedrører folkesundhed. Af artikel 168, stk. 3 fremgår det, at Unionen og medlemsstaterne fremme samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med folkesundhed.

Artikel 168, stk. 5 vedrører muligheden for vedtagelse af tilskyndelsesforanstaltninger med henblik på beskyttelse og forbedring af folkesundheden og navnlig bekæmpelse af større grænseoverskridende trusler mod sundheden.

Af artikel 218, stk. 9 fremgår det bl.a., at Rådet vedtager på forslag fra Kommissionen til fastlæggelse af, hvilke holdninger der skal indtages på Unionens vegne i et organ nedsat ved en aftale, når dette organ skal vedtage retsakter, der har retsvirkninger. Verdenssundhedsforsamlingen er et organ, der er nedsat ved en aftale, nemlig statutterne for Verdenssundhedsorganisationen, der blev undertegnet den 22. juli 1946.

Regeringen deler overordnet Kommissionens betragtninger om forslagets retsgrundlag og finder på den baggrund, at forslaget må anses for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådsafgørelsen medfører ikke i sig selv konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Ikke relevant.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der er general opbakning fra medlemslandene til en styrket rolle for Unionen vedrørende global sundhed og herunder til Unionens deltagelse i de kommende forhandlinger. Samtidig arbejder flere lande for en tydeliggørelse af kompetencefordelingen mellem EU og medlemslandene skrevet ind i forslaget, når det gælder de kommende forhandlinger om selve indholdet i en pandemitraktat. Der arbejdes med konkrete ændringsforslag, som Danmark forventes at kunne støtte.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen lægger op til, at Danmark støtter etableringen af en pandemitraktat med forankring i WHO som den ledende globale aktør på sundhedsområdet. En traktat vurderes at kunne bidrage væsentligt til at sætte politisk retning, styrke det multilaterale samarbejde på sundhedsområdet og mobilisere ressourcer til et område, hvor der er behov for en stærkere global indsats.

Regeringen er i den forbindelse enig i, at Unionen bør have mulighed for at bidrage til forhandlingerne inden for de områder, hvor EU har kompetence, ligesom EU bør kunne tiltræde en eventuel kommende traktat.

På den baggrund forventer regeringen at kunne støtte Rådsafgørelsen, således at EU samlet arbejder for, at der igangsættes en proces i WHO med henblik på etablering af en rammekonvention om en pandemitraktat.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslagene har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.